miljöpartiet de gröna

2014-10-16

Stockholms läns landsting

Interpellation av Michel Silvestri (MP) om upphandling av insulinpumpar för diabetiker

Den 1 december 2013 upphörde insulinpumpar att omfattas av läkemedelsförmånerna och ansvaret att upphandla dessa hjälpmedel hamnade då direkt hos landstingen. Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket har tagit fram ett kunskapsunderlag för att underlätta landstingens upphandling av insulinpumpar. Denna typ av upphandling bör göras inom ett halvår från att läkemedelsförmånen avskaffats.

Stockholms läns landsting har inte påbörjat en sådan upphandling. Istället har SLL i efterhand "slängt in" bland annat insulinpumpar i den funktionsupphandling ("Hjälpmedelscentralverksamhet för medicinteknisk apparatur (MAH) i hemmet i hela länet - objekt B") som nu för andra gången ligger för överprövning av Förvaltningsrätten.

I Hälso- och sjukvårdsnämnden har MP genom en skrivelse begärt förtydligande angående denna upphandling där förvaltningen i ett senare skede har adderat insulinpumpar "mm". Förutom att ett sådant agerande sannolikt strider mot Lagen om Offentlig Upphandling, LOU, så innebär det också en stor risk att leverantören ges fria händer att tillhandahålla de billigaste och sämsta insulinpumparna på marknaden, under många år framöver.

Vi menar att en upphandling av insulinpumpar bör ske i form av en innovationsupphandling som stimulerar till att diabetespatienterna långsiktigt får tillgång till individuellt anpassade och de mest utvecklade hjälpmedlen på området. I Hälso- och sjukvårdsnämnden har vi skriftligen framfört att det bästa i detta ärende vore att genomföra en produktupphandling, innehållande olika kategorier och kvalitetskriterier av insulinpumpar i förfrågningsunderlaget, så att de patienter i länet som behöver insulinpump ges likvärdiga möjligheter som i andra landsting och regioner i Sverige att erhålla insulinpump utifrån enskilda behov

I det svar vi fått i HSN anges följande:

”…Under arbetet med hjälpmedelscentralsupphandlingen övergick ansvaret för insulinpumpar från Tandvårds- och läkemedelsförmånsnämnden till landstingen. Produkterna togs inte med i upphandlingsunderlaget utan det bedömdes att insulinpumpar inte skulle adderas till upphandlingen utan till det avtal som senare skulle tecknas med den leverantör som fick uppdraget att driva hjälpmedelscentralsverksamhet för medicinteknisk apparatur.

I Stockholms läns landsting hanteras merparten av alla hjälpmedelsgrupper hos hjälpmedels-verksamheter som ansvarar för hela tjänsten så som till exempel inköp, lagerhållning, service, återtagning. Vid upphandling av hjälpmedelscentralsverksamheterna sker det som funktions-upphandlingar där fokus läggs på den funktionalitet som krävs för att tjänsten ska kunna tillgodose behoven snarare än produkterna i sig. En funktionsupphandling kan ses som en innovationsvänlig upphandling där upphandlingen genomförs så att leverantören kan utnyttja nya innovativa lösningar för de krav som ställs. Framtida upphandlingar planeras att genomföras på liknande sätt.

I avtalet med kommande hjälpmedelscentralsleverantörer finns reglerat att det ska finnas produkter från ett förstahandsval och ett andrahandsval i Kloka hjälpmedelslistan. Minst 90 procent av

produkterna ska förskrivas utifrån förstahandsvalet på Kloka hjälpmedelslistan, annars utgår ett vite. Om produkterna inte täcker brukarens behov kan andra produkter förskrivas. Vid leverantörens sortimentsarbete ska det ske ett samarbete med förskrivare och ett samråd med brukarorganisationer. Dessa parametrar säkerställer att sortimentet blir funktionellt och bra. De privata leverantörerna är inte hänvisade till Lagen om offentlig upphandling, LOU, när de avtalar produkter varför det finns större möjligheter att ändra sortimentet efter behov och när nya produkter tillkommer."

Efter svaret i tjänsteutlåtandet ovan menar vi att frågeställningarna kvarstår. Därför lyfter vi dessa till landstingsfullmäktige så att detta viktiga både princip- och sakärende kan belysas ordentligt, för skattebetalarnas och diabetikernas bästa. Diabetikerna i Stockholms läns landsting bör ges likvärdiga möjligheter som inom andra landsting och regioner i Sverige att erhålla insulinpump utifrån enskilda patienters behov, oberoende av upphandlingsmetod.

Följaktligen frågar jag ansvarigt landstingsråd:

1. Hur ska upphandlingen av insulinpumpar, som är komplexa och tekniskt avancerande produkter kunna tillgodose olika diabetikers behov av insulinpumpar med olika egenskaper, när inte kravspecifikation på olika lösningar fastställs innan upphandlingen påbörjas och/eller avtal undertecknas?

2. Om man i en funktionsupphandling lägger till insulinpump som funktion, vad är då incitamentet för grossisten att välja ett antal olika kategorier av insulinpumpar som motsvarar olika patienters behov i jämförelse mot att tillhandahålla den enklaste produkten som möter basbehovet (att tillföra insulin men inget annat)?

3. Vilken dokumenterad kunskap finns hos utsedd grossist att göra bedömningen av vilka kategorier och kvalitetskriterier som är en god funktionalitet, oberoende om det är en produktupphandling eller funktionsupphandling?

4. Vilka kategorier och kvalitetskriterier för olika insulinpumpar för olika patienters behov ska omfattas av "90 procent-regeln"? Vilket utbud av olika insulinpumpar kommer *de facto* att erbjudas diabetikerna i Stockholms läns landsting?

5. Hur ska sortimentsarbete ske i samarbete med förskrivare och brukarorganisationer? Vilka styrmedel finns för de hänsynstaganden som leverantören måste åta sig? Eller är det slutligen leverantören som avgör sortimentsbredden för diabetiker i Stockholms läns landsting?

6. Vilket expertstöd kommer grossisten som leverantör i detta fall kunna ge till vården inom ett område med snabb innovationstakt? Insulinpumpar är komplicerade medicintekniska produkter och idag arbetar varje insulinpumpföretag med sjukvården för att ge teknisk service samt support i form av utbildning.

Upplands Väsby den 16 oktober 2014

Michel Silvestri